

OPLEIDING SYSTEEMTHERAPIE

Inhoud

- Motivatie Opleiding Systeemtherapie
- Inhoud Opleiding Systeemtherapie
- Lesmethode
- Praktische Informatie

Motivatie Opleiding Systeemtherapie

Systeemtherapie wordt steeds meer toegepast in de geestelijke gezondheidszorg. Bij systeemtherapie gaat het bij de behandeling om het actief betrekken van het gezin, de familie, vrienden, mensen uit de school- en/of werkomgeving, enzovoort, terwijl de focus op het hele gezin ligt. Psychotherapeutisch Centrum De Viersprong wil met de Opleiding Systeemtherapie meer aandacht aan deze discipline schenken.

In het nieuwe handboek Systeemtherapie wordt er gesproken over een verscheidenheid aan mogelijke perspectieven, die naast elkaar kunnen bestaan, eerder dan dat ze elkaar uitsluiten. Deze meerzijdigheid is te vinden in de vele toepassingsdomeinen binnen de systeemtherapie, toepassingen die men ook binnen De Viersprong kan vinden. Zo is er de snelle ontwikkeling voor jongeren die in aanraking komen met justitie, zoals Functional Family Therapy (FFT) en Multi System Therapy (MST). Maar ook de toepassing van het op mentaliseren gerichte behandeling zoals Mentalisation-based Familie Treatment (MBFT) en de zogenaamde Multi Family Therapy of meervoudige gezinstherapie zijn voorbeelden van een groeiend en bloeiend veld. Het is vanuit deze verscheidenheid en zoektocht naar integratie dat De Viersprong, mee vanuit de eigen toepassingen, is gestart met het verzorgen van studiedagen, workshops en nu ook een volledige Opleiding Systeemtherapie.

Inhoud Opleiding Systeemtherapie

De Opleiding Systeemtherapie is opgezet volgens de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie (NVRG). De opleiding bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Basisopleiding: Algemeen theoretisch gedeelte (120 uur)
2. Onderzoek en toepassing van onderzoek (12 uur)
3. Specialistische cursus 'Oplossings- en krachtgericht werken met cliënten en gezinnen' (40 uur)
4. Specialistische cursus 'Kind, jongere en gezin' (40 uur)

Er is gekozen voor twee specialistische cursussen:

- één uitgewerkt rond oplossingsgericht en krachtgericht werken,
- een ander rond kind, jongere en gezin.

Deze keuze komt voort uit de specifieke expertise vanuit deze domeinen binnen De Viersprong.

De gehele opleiding wordt verspreid over een periode van twee jaar. Om de week zal er een lesdag zijn van 6 uur. Met uitzondering van de schoolvakanties.

Hieronder volgt een uitgebreide beschrijving van de verschillende onderdelen van de opleiding.

1. Basisopleiding Systeemtherapie: Algemeen theoretisch gedeelte (120 uur)

Creëren veiligheid

De eerste opleidingsdagen besteden we veel aandacht aan veiligheid en het vormen van de groep. Net zoals in het werken met een gezin zijn dit basiselementen in het werken met groepen, de groep vormt dan ook meerdere malen een metafoor voor het werken met gezinnen.

2. Onderzoek en toepassing van onderzoek (12 uur)

Conform de normen van de NVRG worden er twaalf uur, of twee dagen van zes uur besteed aan onderzoek. Bij dit onderdeel wordt er vooral gekeken naar de relevantie voor de praktijk van de cursisten. Er wordt geoefend met korte, praktijkgerichte vragenlijsten.

Trainers

Deze module wordt onder andere verzorgd door de gastdocenten Hans Bom (Lorentzhuis) en Peter Rober (Context, Universiteit Leuven) en door de onderzoekers van De Viersprong.

3. Specialistische cursus ‘Oplossings-en krachtgericht werken met cliënten en gezinnen’ (40 uur)

Deze module sluit nauw aan bij het tweede gedeelte van de Basisopleiding waar onder andere de postmoderne stromingen worden behandeld. Deze richten zich sterk op de krachten van cliënten en gezinnen én op een goede samenwerking met hen. Ook deze specialistische cursus bestaat uit een algemeen theoretisch gedeelte en een praktisch gedeelte. Zo wordt er beeldmateriaal bestudeerd van de grondleggers van de oplossingsgerichte benadering (met name Insoo Kim Berg en Steve de Shazer) en wordt er veel aandacht besteedt aan het oefenen van de methodiek en technieken die gehanteerd worden in de oplossingsgerichte benadering.

Naast de oplossingsgerichte benadering wordt er ook gekeken hoe andere richtingen, zoals de narratieve benadering, aanvullend kunnen zijn in het werken met de krachten en mogelijkheden van cliënten en gezinnen. Ook wordt er een sessie besteed aan het ‘Signs of safety’ model van Andrew Turnell.

Cursusmateriaal

Ook in dit gedeelte staan zowel theorie (literatuur), het zien en bediscussiëren van praktijkvoorbeelden (beeldmateriaal) als het zelf actief oefenen door middel van rollenspelen en eigen casusmateriaal centraal. En ook hier wordt er zo veel mogelijk gekozen voor Nederlandstalige teksten, maar waar nodig worden deze aangevuld met Engelstalige literatuur. De Nederlandstalige boeken van Insoo Kim Berg vormen een basis voor deze opleiding.

Trainers

Naast Bruno Hillewaere (hoofdopleider systeemtherapie) zal ook Iris Deuss (gezinstrainer) meerdere dagen van deze specialistische cursus verzorgen. Beide zijn werkzaam bij De Viersprong in het team ‘gezinsdeeltijdbehandeling voor gezinnen met adolescenten’. Dit team werkt onder andere vanuit de oplossingsgerichte benadering, de andere peilers voor deze behandeling zijn de principes van ‘Multi Family Therapy’ en het ‘Reflecting team’

4. Specialistische cursus ‘Kind, jongere en gezin’ (40 uur)

In deze module wordt tijdens het eerste gedeelte stil gestaan bij hoe kinderen actief betrokken kunnen worden bij systeemtherapie. Daarna volgt er een blok dat specifiek gericht is op jonge kinderen in systeemtherapie.

Het belangrijkste accent ligt in deze module op het werken met adolescenten en op gezinnen met adolescenten.

Naast algemene principes en ideeën uit de systeemtherapie zullen we in deze module ook de principes van het gehechtheidsparadigma, zoals het op mentaliseren gerichte familietherapie en Emotionally Focused Therapy, verder toelichten. Ook de invloed van ‘oude en vaste waarden’, zoals autoriteit en gezag, komen aan bod.

Deze worden zowel bekeken vanuit de geschiedenis (basisopleiding), als vanuit recente onderzoeken en inzichten. Tot slot is er ook een blok dat specifiek aandacht besteedt aan moeilijk opvoedbare jongeren, of jongeren die in aanmerking komen met justitie.

Cursusmateriaal

Zelfde principe als voor de basiscursus. Artikelen, voornamelijk Nederlandstalig, aangevuld met Engelstalige literatuur.

Trainers

De specialistische cursus 'Kind- jongere en gezin' wordt gegeven door Bruno Hillewaere, Ann Vancoppenolle (kinder- en jeugdpsychiater), Charlotte Boonstra (supervisor MST) en Mia Famaey (psychotherapeut). Zij zijn allen werkzaam bij het Circuit Jeugd van De Viersprong.

De gastdocenten die uitgenodigd zijn voor deze cursus zijn Greet Splingaer (Rapunzel, België) en Robert van Hennik (Zonnehuizen).

Lesmethode

De volledige opleiding systeemtherapie is opgebouwd naar analogie met een systeemtherapeutisch proces, met een begin, midden en eindfase en met veel aandacht voor het proces en de persoon van de therapeut. In de opleiding wordt een integratie nagestreefd van een coherente theoretische *visie*, de daaraan verbonden *methoden en technieken*, de *praktijk* van de deelnemers en de *persoon* van de therapeut. We kiezen ervoor om dit gehele proces met een volledige groep door te maken. Omwille van deze keuze is het dus niet mogelijk om bijvoorbeeld de specialistische cursussen afzonderlijk te volgen.

Door middel van concrete, praktijkgerichte oefeningen en casusmateriaal (videomateriaal) laten we de cursisten vertrouwd raken met de algemene systeemconcepten, perspectieven, denkkaders en onderzoek. Ook wordt er geprobeerd zoveel mogelijk aan te sluiten bij de concrete ervaringen van de cursisten. Tevens worden de cursisten tijdens de opleiding geholpen met het toepassen van de geleerde systemische begrippen en concepten in de praktijk.

Leren zien wij als een dynamisch proces waarin, door keuzes en overleg, groei en ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt. Dat werkt vaak erg plezierig en stimulerend, maar kan ook behoorlijk moeilijk en confronterend zijn. Daarom willen wij als opleiders voldoende veiligheid garanderen, maar ook een klimaat creëren waarbinnen groei gestimuleerd wordt.

Tijdens de opleiding werken wij ondermeer volgens de leeracyclus van Kolb.

Volgens Kolb is effectief of duurzaam leren het resultaat van het cyclisch doorlopen van een proces waarbij een viertal gedragingen op elkaar inhaken. Daarbij staan de leeractiviteiten centraal en niet de leerstofopbouw.

Deze vier gedragingen zijn:

1. Concreet ervaren of ondervindend leren
Het opdoen van werkelijke ervaring met de realiteit staat hier centraal. Belangrijk hierbij is dat men zonder vooroordelen met een zeker inlevingsvermogen openstaat voor nieuwe ervaringen.

2. Reflectie observeren of reflecterend leren
Nadenken over de waargenomen werkelijkheid. Terwijl een handeling gesteld wordt, wordt onze aandacht getrokken door allerlei bedoelde of niet-bedoelde effecten van de handeling. Hierop kunnen we reflecteren. Hiervoor moeten ervaringen vanuit verschillende standpunten bekeken worden.
3. Abstract conceptualiseren of conceptualiserend leren
Er wordt nagegaan in hoeverre de ervaring en reflecties die samenhangen met deze ene handeling ook overeenkomen met de bevindingen die eerder zijn opgedaan. Zit er een rode draad in het verhaal? Kan er een algemene stelling besloten worden? Er wordt een hypothese geformuleerd die in de toekomst getoetst wordt.
4. Actief experimenteren of experimenterend leren
Er wordt getoetst of de basisstelling model of –schema in de realiteit stand houdt. Dit gebeurt experimenteel door middel van nieuwe handelingen. Om dit te kunnen doen met men in staat zijn beslissingen te nemen en die daadwerkelijk uit te voeren.

De laatste stap leidt tot het opdoen van nieuwe ervaringen, reflecties en concepten zodat de leerproces heel vlug, en steeds opnieuw rondgemaakt wordt.

De kernactiviteit van elk onderdeel van de cyclus komt samengevat neer op achtereenvolgens:

- Onderdompelen (waarneming)
- Verhelderen (reflectie)
- Verklaren (inzicht)
- Toepassen (oefening in een andere context)

Eerst wordt er inductief (van concreet naar algemeen) te werk gegaan en vervolgens deductief (van algemeen naar concreet)

Praktische informatie

Locatie

De opleiding wordt gegeven op onze locatie in Bergen op Zoom, Peter Vineloolaan 50.

Opleidingsdagen

De opleidingsdagen vinden om de week plaats met uitzondering van de schoolvakanties. De opleiding wordt gegeven op vrijdag.

Inschrijfgeld

Het inschrijfgeld voor de Opleiding Systeemtherapie (212 uur) bedraagt in totaal € 7.950,-. De basisopleiding (132 uur) kost € 4.950,- de twee specialistische cursussen (40 uur) kosten ieder € 1.500,-. Gespreide betaling is mogelijk. Deze bedragen zijn inclusief reader.

Cursusmateriaal

De volgende boeken dient u zelf aan te schaffen:

- Rober, P. (2004) Samen in therapie, gezinstherapie als dialoog. Leuven: Acco.
- Savenije, A., van Lawick, J., & Reijmers, E. (red.) (2008). Handboek Systeemtherapie. Utrecht: de Tijdstroom.

U ontvangt bij aanvang van de opleiding een reader met aanvullende artikelen.

Inschrijfprocedure

Om deel te kunnen nemen aan de Opleiding Systeemtherapie vragen wij u ons een motivatiebrief en uw CV te sturen. Na ontvangst wordt u door ons uitgenodigd voor een gesprek. In dit gesprek toetsen we ondermeer de verwachtingen en de mogelijkheden voor het werken met gezinnen en systemen. Maar er is even goed ruimte voor u om vragen te stellen. Bij een wederzijds akkoord zult u bij ons de totale Opleiding Systeemtherapie volgen van 212 uren (basisopleiding + onderzoeksmodule + 2 specialistische cursussen).

U kunt uw motivatiebrief en uw CV sturen naar:

Psychotherapeutisch Centrum De Viersprong
T.a.v. Viersprong Academy
Postbus 7
4660 AA Halsteren

Vooropleidingseisen

Om toegelaten te worden tot de opleiding dient u aan de NVRG-vooropleidingseisen te voldoen:

1. Het voltooid hebben van een universitaire opleiding in de sociale gezondheidswetenschappen, ofwel het met goed gevolg afgelegd hebben van een artsexamen; *of*
2. Het voltooid hebben van een Hogere agogische Beroepsopleiding:
 - Maatschappelijk werk (HBO-MW),
 - Maatschappelijke gezondheidszorg (HBO-MGZ),
 - Inrichtingswerk (HBO-IW),
 - Creatieve therapie.

Gevolgd door een hieronder genoemde relevante voortgezette opleiding:

- VO maatschappelijke werk (VO/MW),
- VO jeugd, gezin en pleegzorg (VO/JPG),
- VO geestelijke gezondheidszorg (VO/MGZ),
- VO geestelijke gehandicaptenzorg (VO/VSID),
- VO psychomotorische therapie;

of

gevolgd door één van de volgende opleidingen: zie link <http://www.nvrg.nl/index.jsp?USMID=298>

3. Het voltooid hebben van een opleiding die naar het oordeel van het bestuur qua niveau en richting gelijk te stellen is aan de onder 1) en 2) genoemde;
4. Aantoonbaar en in voldoende mate onderwijs genoten te hebben in psychopathologie en ontwikkelingspsychologie;
5. Voldoende kennis genomen te hebben van de basistheorieën en technieken van de psychotherapie.

Toetsing

De cursisten moeten aan het eind van de opleiding voldoen aan bepaalde eisen. Daarom worden zij getoetst op kennis, vaardigheden en attitude. Deze toetsen zullen gebeuren in grote transparantie, waardoor de cursist openheid en inzage heeft in de door hem/haar gemaakte toets.

Accreditatie

De basisopleiding en beide specialistische cursussen zijn erkend door de NVRG, FGzP en NVvP. De NIP en NVO hebben de basisopleidinggeaccrediteerd, beide specialistische cursussen worden voorgelegd voor accreditatie.

Erkenning als relatie- en gezinstherapeut

Voor een erkenning bij de NVRG als relatie- en gezinstherapeut dient men naast de opleiding ook 75 uur (drie blokken van 25 uur) supervisie en een leertherapie te volgen.

Wij bieden onze cursisten de mogelijkheid om (groeps-)supervisie bij één van onze zes supervisors, erkend door de NVRG, te volgen. De leertherapie wordt niet door ons aangeboden, zodat men de kans krijgt om dit in alle vrijheid elders te volgen en een persoonlijk traject aan te gaan.

Meer informatie

Voor inhoudelijke vragen over de Opleiding Systeemtherapie kunt u contact opnemen met:

Bruno Hillewaere (hoofdopleider)

Telefoon: 0164 - 632 800

E-mail: bruno.hillewaere@deviersprong.nl

Voor inschrijvingen of praktische informatie kunt u contact opnemen met:

Viersprong Academy

Telefoon: 0164 - 632 752

E-mail: viersprongacademy@deviersprong.nl